

PRVNÍ DÁMA PSYCHOLOGICKÉHO THRILLERU

PATRICIA HIGHSMITH

TALENTOVANÝ

PAN

Neskutečně amorální
a požitkářský pan Ripley,
ale vskutku okouzující
a originální.
DAILY TELEGRAPH

RIPLEY

TALENTOVANÝ PAN RIPLEY

Patricia Highsmith

TALENTOVANÝ
PAN RIPLEY

sloart

First Published in 1955
Copyright © 1993 by Diogenes Verlag AG, Zurich
All rights reserved

Copyright © Patricia Highsmith 1955
Translation © Hana Žantovská – dědicové c/o DILIA 2020
Czech edition © Nakladatelství Slovart, spol. s r. o., Praha 2020

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí
být reprodukována, uložena ve vyhledávacím systému
či šířena jakýmkoliv způsobem (elektronicky, mechanicky,
kopírováním, nahráváním či jinak) bez předchozího
svolení majitelů autorských práv.

Z anglického originálu *The Talented Mr. Ripley*
přeložila Hana Žantovská
Editor Jan Pavel
Produkce Dana Klimová
Vydalo Nakladatelství Slovart, spol. s r. o., v Praze roku 2020
Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená na obálce je nezávazným
doporučením pro koncové prodejce.

ISBN 978-80-276-0137-0
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
www.slovart.cz

1

Tom se ohlédl za sebe a uviděl muže, který právě vycházel z *Green Cage* a mířil jeho směrem. Tom zrychlil krok. Muž ho sledoval, o tom se nedalo pochybovat. Tom si všiml asi před pěti minutami, jak si ho pozorně prohlíží od jednoho ze sousedních stolů, jako by si byl skoro jistý, ale ne docela. Nakonec to vypadalo, že už si je jistý úplně, a tak Tom rychle dopil, zaplatil a vypadl.

Na rohu se Tom rozhlédl a rychle přešel Pátou avenue. Byl tam Raoulův bar. Má to riskovat a zajít na další drink? Pokoušet osud a všechno, co s tím souvisí? Nebo koukat být co nejrychleji na Park avenue, vystřídat pár tmavých domovních vchodů a pak se tomu člověku ztratit? Zašel k Raoulovi.

Zamířil zvolna k prázdnému místu u baru a skoro automaticky se rozhlížel, jestli je tu někdo, koho zná. Byl tu ten vysoký zrzoun, jehož jméno vždycky zapomněl. Seděl u stolu s nějakou blondýnou. Muž zamával a Tom odpověděl ledačoby máchnutím ruky. Sedl si na půl židle s pohledem upřeným pozorně, ale jakoby úplně náhodou na dveře.

„Gin s tonikem, prosím,“ řekl barmanovi.

Vypadal ten člověk jako někdo, koho pověřili, aby ho sledoval? Nedělal vůbec dojem policajta nebo detektiva. Vypadal jako obchodník, jako něčí otec, tak nějak. Dobře oblečený, dobře živěný, s prošedivělými spánky, trochu nejistý. Posílají na tuhle práci takový druh člověka? Aby se s vámi dal do řeči třeba v baru a prásk!, ruka na rameni, v druhé policejní placce. Tome Ripley, zatýkám vás! Tom se díval na dveře.

A už tu byl. Muž se rozhlédl, uviděl ho a ihned se zadíval jinam. Sundal si z hlavy slamák a sedl si za ohbí baru.

Proboha, co chce? Rozhodně to není žádný úchylák. Tom se chvíli usilovně snažil rozpomenout na to slovo, jako by ho mohlo ochránit. Ve skutečnosti by si byl přál, aby ten chlapík byl perverzní, spíš než aby byl policajt. Teploušovi by mohl klidně říct „ne, děkuji“, usmát se a odejít. Usadil se pohodlněji na židli, připravený na všechno.

Viděl, jak ten člověk naznačuje gestem barmanovi, že si objedná za chvíli, a potom kráčí přímo k němu. Tak je to tady! Tom na něho civěl a nemohl se hnout. Nanejvýš ti napaří deset let, pomyslí si, možná patnáct, ale při dobrém chování... ve chvíli, kdy muž otevíral ústa a chystal se promluvit, Tom pocítil záchvív zoufalé lítosti.

„Promiňte, jste pan Tom Ripley?“

„Ano.“

„Já jsem Herbert Greenleaf. Otec Richarda Greenleafa.“

Výraz na mužově tváři mátl Toma víc, než kdyby na něho namířil pistoli. Byl to přátelský usměvavý obličej, plný očekávání.

„Vy jste Richardův přítel, že?“ Na něco si neurčitě vzpomínal. Dickie Greenleaf. Vysoký světlollasý chlapec. Měl vždycky dost peněz, to si Tom pamatoval.

„Aha, Dickie Greenleaf. Ano.“

„Rozhodně znáte Charlese a Martu Schrieverovy. Ti mi o vás pověděli, prý byste snad mohli... hm... myslíte, že bychom si mohli sednout ke stolu?“

„Ano,“ řekl Tom přívětivě a vzal si svou sklenici. Šel za mužem k prázdnému stolu vzadu v malé místnosti. Propuštěn! Myslel si. Svobodný! Nikdo ho nezatkne. Tohle je o něčem jiném. Ať je to, o čem chce, nemá to nic společného s podvody nebo s porušováním listovního tajemství nebo jak tomu říkájí. Možná, že se Richard ocitl v maléru. Třeba pan Greenleaf potřebuje pomoc nebo radu. Tom věděl přesně, co povědět otci, jako byl pan Greenleaf.

„Nebyl jsem si úplně jistý, že jste Tom Ripley,“ řekl pan Greenleaf. „Viděl jsem vás předtím jenom jednou, myslím. Nepřišel jste s Richardem kdysi k nám?“

„Myslím, že ano.“

„Schrieverovi mi vás taky popsali. Všichni jsme se snažili s vámi spojit, protože Schrieverovi chtěli, abychom se setkali

u nich. Někdo jim řekl, že občas chodíte do Green Cage. Tohle je první večer, kdy jsem se vás snažil najít, tak si myslím, že to musím považovat za štěstí.“

Zasmál se. „Minulý týden jsem vám psal, ale asi vám ten dopis nedošel.“

„Ne, nedošel.“ Marc mi neposílá poštu, pomyslel si Tom. Aby ho čert vzal. Třeba tam byl šek od tety Dottie. „Asi před týdnem jsem se přestěhoval,“ řekl.

„A tak. Moc toho stejně v dopise nestálo. Jen že bych se s vámi rád setkal a pohovořil si. Schrieverovi měli dojem, že jste Richarda znal dost dobře.“

„Ano, pamatuju se na něj.“

„Ale nepíšete si teď s ním?“ Vypadal zklamaně.

„Ne. Už jsem Dickieho neviděl pár let.“

„Je už teď dva roky v Evropě. Schrieverovi o vás mluvili moc pěkně, mysleli si, že byste mohl Richarda trochu ovlivnit, kdybyste mu napsal. Přeji si, aby se vrátil domů. Má tu povinnost, ale zrovna teď ignoruje všechno, co se mu s matkou snažíme vysvětlit.“

Toma to zarazilo. „Co vám přesně řekli Schrieverovi?“

„Řekli – patrně trochu přeháněli –, že jste byli s Richardem dobří přátelé. Skoro zaručeně si mysleli, že si s ním píšete, aspoň mám takový dojem. Víte, já už skoro žádné jeho přátele neznám...“ Pohlédl na Tomovu sklenku, jako by mu konečně chtěl objednat něco k pití, ale Tomova sklenice byla ještě skoro plná.

Tom si vzpomínal, že byl na nějakém večírku u Schrieverových, kde byl taky Dickie. Možná, že Greenleafovi znají Schrieverovy lépe než on, jinak to nemůže být, protože je viděl tak třikrát čtyřikrát v životě. Naposledy ten večer, vzpomněl si, kdy vypracoval pro Charlieho Schrievera jeho daňové přiznání.

Charlie byl televizní režisér a s vyúčtováním honorářů podle jednotlivých smluv si vůbec nevěděl rady. Charlie si myslel, že Tom je nejspíš nějaký génius, protože mu daň vypočítal dokonce nižší, než k jaké došel sám, a navíc naprosto legálně. Proto ho patrně Greenleafovým tak vřele doporučil. Soudě podle té jedné zkušenosti mohl Charlie pana Greenleafa ubezpečit, že Tom je inteligentní, důsledný a velice poctivý

člověk s rozhledem, a navíc prokáže rád druhému laskavost. Bylo to menší nedorozumění.

„Vy patrně neznáte někoho blízkého Richardovi, kdo by ho mohl trochu ovlivnit?“ zeptal se pan Greenleaf nešťastně.

No přece Buddy Lankenau, napadlo Toma, ale neměl chuť takový závazek hodit na Buddyho.

„Bohužel neznám,“ zavrtěl hlavou. „Proč se nechce Richard vrátit domů?“

„Říká, že se mu tam líp žije. Ale jeho matka je právě teď dost nemocná – no nic, to jsou rodinné problémy. Mrzí mě, že vás tím obtěžuji.“ Roztržitě si přihladil řídké, pečlivě učesané šediny. „Říká, že maluje. Na tom by nebylo nic zlého, ale nemá malířské nadání. Má zato velký talent rýsovat a navrhovat lodě, to tedy ano, jen kdyby se na to soustředil.“ Zvedl hlavu, když na něho promluvil číšník.

„Skotskou se sodou, prosím. Dewarovu. Vy ještě dopijíte?“

„Ano,“ řekl Tom.

Pan Greenleaf na něho omluvně pohlédl. „Jste první z Richardových přátel, kdo je ochotný si to aspoň poslechnout. Všichni zastávají stanovisko, že se mu chci míchat do života.“ Tom si to dokázal představit. „Rozhodně bych vám rád pomohl,“ řekl zdvořile. Vzpomínal si teď, že Dickieho peníze pocházely z nějaké loďařské firmy. Malé plachetnice. Dalo se pochopit, že si otec přeje, aby se syn vrátil domů a převzal rodinnou firmu. Tom se na pana Greenleafa neurčitě usmál a dopil. Seděl už na kraji židle a chystal se k odchodu, ale zklamání jeho protějšku se málem dalo krájet. „Kde se v té Evropě zdržuje?“ zeptal se Tom, ačkoliv mu nic nemohlo být lhostejnější.

„V místě, které se jmenuje Mongibello, na jih od Neapole. Dělí prý čas mezi plachtění a malování. Koupil si tam dům. Má vlastní příjem, nic velkého, ale na život v Itálii to stačí, jak se zdá. No, každý podle svého vkusu, ale mně rozhodně není jasné, co na tom hnízdě vidí.“ Pan Greenleaf se statečně usmíval. „Můžu vám nabídnout něco k pití, pane Ripley?“ zeptal se, když číšník přinesl jeho whisky.

Tom měl chuť odejít. Ale bylo mu proti mysli nechat tam toho staříka sedět samotného nad plnou sklenicí. „Děkuji, napiju se,“ řekl.

„Charlie Schriever mi povídal, že pracujete v pojišťovnictví,“ prohodil pan Greenleaf přátelsky.

„To bylo před časem. Teď –“ ale nechtělo se mu přiznat, že pracuje pro daňový úřad, teď ne. „Právě jsem v účetním oddělení reklamní agentury.“

„Ano?“

Oba chvíli mlčeli. Pan Greenleaf upíral na Toma oči s patetickým hladovým výrazem. Co se proboha dalo říct? Toma už mrzelo, že přijal pozvání na skleničku. „Jak starý je teď Dickie?“ zeptal se.

„Pětadvacet.“

Jako já, pomyslně si Tom. Dickie se má tam za mořem patrně jako pánbůh. Vlastní příjem, dům, loď. Proč by měl mít chuť se vracet? Dickieho obličej dostával v jeho paměti určitější obrysy: měl široký úsměv, světlé nazlátlé vlasy pěkně zvlněné, obličej člověka, kterému se na světě líbí. Dickie měl kliku. Co dělá on sám v pětadvaceti? Žije z týdne na týden. Žádné bankovní konto. A teď se poprvé v životě musí bát policajtů. Má talent k matematice. Tak proč mu za to k čertu někdo někde nezaplatí? Tom si uvědomil, že má všechny svaly napjaté, a plochá krabička se zápalkami v jeho ruce je rozmačkaná skoro na padrť. Nudil se. Nudí se, nudí se, ztraceně se nudí. Přál si být zpátky u baru, ale sám.

Napil se. „Moc rád Dickiemu napíšu, když mi dáte adresu,“ řekl rychle. „Myslím, že se na mě ještě bude pamatovat. Jednou jsme byli společně na víkendu, na Long Islandu, jak si vzpomínám. Dickie a já jsme šli sbírat škeble a všichni jsme je měli k snídani.“ Tom se pousmál. „Některým z nás bylo pak špatně, nebyl to moc povedený víkend. Ale tenkrát Dickie říkal něco o tom, že se chystá do Evropy, na to si vzpomínám. Musel odjet hned...“

„Já vím!“ vpadl mu do řeči pan Greenleaf. „To byl Richardův poslední zdejší víkend. Myslím, že říkal něco o těch škeblích.“ Trochu nuceně se zasmál.

„Taky jsem byl párkrát u vás v bytě,“ pokračoval Tom, který se vcítil do hry. „Dickie mi ukázal pár lodních modelů – měl je na stole ve svém pokoji.“

„To byly jen dětské pokusy!“ Pan Greenleaf zářil. „Ukázal vám někdy svoje lodní modely nebo výkresy?“

K tomu nedošlo, ale Tom řekl příčinlivě: „Ano, samozřejmě. Výkresy? Některé z nich byly fascinující.“ Tom je nikdy neviděl, ale v duchu je teď spatřil před sebou, přesné profesionální kresby s označením každé západky a šroubu. Viděl Dickieho, jak se usmívá a předkládá mu jeden list po druhém. Byl by mohl ještě několik minut pokračovat v popisování podrobností pro potěšení pana Greenleafa, ale ovládl se.

„Ano, Richard měl v tomhle ohledu skutečně talent,“ řekl pan Greenleaf uspokojeně.

„Myslím, že měl,“ souhlasil Tom. Jeho nuda teď vstoupila do jiné fáze. Tom znal ty příznaky. Míval je někdy ve společnosti, většinou když večerel s někým, s kým vlastně vůbec nechtěl být pohromadě, a večer se protahoval. To pak dokázal být ještě asi hodinu přehnaně zdvořilý, když to jinak nešlo, než v něm něco explodovalo a on musel vyrazit ze dveří.

„Je mi líto, že teď nejsem zrovna volný, jinak bych tam rád zajel a pokusil se, jestli bych dokázal Richarda přesvědčit. Třeba bych ho trochu ovlivnil,“ řekl, jenže pan Greenleaf si zřejmě přál tohle slyšet.

„Pokud to myslíte vážně – totiž... nevím, jestli plánujete cestu do Evropy.“

„Ne, to ne.“

„Richard se dal přáteli vždycky hodně ovlivnit. Kdybyste vy nebo někdo jako vy, kdo ho znal, mohli na nějaký čas odjet, rád bych takového člověka poslal za ním. Myslím, že by to pomohlo víc, než kdybych se vypravil sám. Nepředpokládám, že vy byste se mohl uvolnit ze svého nynějšího zaměstnání? To by asi nešlo?“

Tomovi náhle poskočilo srdce. To byla možnost. Něco v něm ji věřilo od začátku a skočilo po ní ještě dřív než jeho mozek. Současné zaměstnání žádné. Stejně by asi musel brzy odjet z města. Chtěl odjet z New Yorku. „Snad by to šlo,“ řekl zdráhavě, jako by právě uvažoval o stovkách drobných závazků, které by mu v tom mohly zabránit.

„Kdybyste jel, rád bych hradil výdaje, to je samozřejmé. Opravdu myslíte, že byste si to mohl zařídit? Řekněme letos na podzim?“ Byla už polovina září. Tom upřeně pozoroval zla-

tý pečetní prsten se znakem už hodně omšelým na malíčku pana Greenleafa.

„Snad by to šlo. Moc rád bych se zase setkal s Richardem – zvlášť když si myslíte, že bych mohl být něco platný.“

„Opravdu si to myslím! Mluví pro to i skutečnost, že ho neznáte příliš dobře – kdybyste mu vyložil důvody, proč by se měl podle vás určitě vrátit, věděl by, že na tom nemáte žádný osobní zájem.“

Pan Greenleaf se pohodlněji usadil a prohlížel si Toma se zalíbením. „Taková směšná věc. Jim Burke se ženou – Jim je můj společník – se vloni stavili v Mongibellu, když podnikli plavbu na své jachtě. Richard slíbil, že se počátkem zimy vrátí domů. Počátkem minulé zimy. Jim nad ním zlomil hůl.“

Který mladý chlapec poslechne šedesátníka nebo někoho ještě staršího? Vy patrně budete mít úspěch, kde my ostatní selhali.“

„To doufám,“ řekl Tom skromně.

„Co takhle ještě skleničku? Co byste řekl dobrému brandy?“

2

Tom se vracel domů až po půlnoci. Pan Greenleaf sice nabízel, že ho doveze taxíkem, ale Tom si nepřál, aby viděl, kde bydlí – v ošumělém cihlovém domě mezi Třetí a Druhou avenue s nápisem „K pronajmutí“ na baráku. Tom už skoro tři týdny bydlel s Bobem Delanceym, mladíkem, kterého sotva znal, ale Bob byl jediný z Tomových přátel a známých v New Yorku, kdo byl ochotný ho ubytovat, když neměl kam se uchýlit. Tom nikoho do Bobova bytu nepozval, a dokonce ani neřekl nikomu, kde bydlí. Bobův byt měl jedinou velkou výhodu: Tom tam mohl dostávat poštu na jméno George McAlpin s minimální pravděpodobností, že bude odhalen. Ale páchnoucí záchod na dolním konci chodby, který se nedal zamykat, ta špinavá garsonka, která vyhlížela, jako by tudy prošlo nejméně tisíc lidí, z nichž každý tu zanechal svůj osobitý druh nepořádku a nikdy nehnul prstem, aby tu uklidil, ty ohmatané stohy časopisů a ty všude rozestavené rádobý parádní misky z kouřového skla plné provázků, tužek, špačků od cigaret a hnijícího ovoce! Bob pracoval jako aranžér výkladů pro obchody a obchodní domy, ale jedinou práci, kterou teď občas sehnal, mu zadávala starožitnictví s pochybnými starožitnostmi na Třetí avenue. V jednom z těch obchodů se s ním majitel vyrovnal právě těmi miskami z kouřového skla. Tom se zděsil nad pustotou Bobova bytu, protože dokonce ani on sám neznal nikoho, kdo by tak bydlil, ale věděl, že tam rozhodně nechce zůstat dlouho. A teď se něco naskytklo. Vždycky se něco naskytklo. To byla Tomova filozofie.

Než vystoupil po schodech ke vchodu, Tom se zastavil a pozorně se rozhlédl na obě strany. Neviděl nikoho než sta-

řenu, která věnčila psa, a staříka opilecky se potácejícího kolem rohu od Třetí avenue. Jestli Tom něco nenáviděl, pak pocit, že ho někdo sleduje, ať už by to byl kdokoliv. V poslední době měl ten pocit pořád. Vyběhl do schodů.

Teď už nezáleží na tom, jak to tu vypadá, pomyslí si, když vstoupil do pokoje. Jen co dostane pas, vyrazí do Evropy, patrně v kabině první třídy. Stačí stisknout zvonek, a číšníci přinesou, co si objedná. Člověk se ustrojí k večeři, vejde do velké jídelny, rozmlouvá s lidmi u stolu jako gentleman. K dnešnímu večeru si může gratulovat. Choval se naprosto správně. Pan Greenleaf určitě neměl pocit, že na něm tu cestu do Evropy vyškemral. Právě naopak. Vypadá to, že on nechtěl nechat na holičkách pana Greenleafa. A taky se vynasnaží ze všech sil, aby si získal Dickieho. Pan Greenleaf je sám tak slušný chlapík, že slušnost považuje za samozřejmou u kdekoho na světě. Tom už málem zapomněl, že takoví lidé existují.

Pomalou si svlékl sako a uvolnil kravatu – sledoval každý svůj pohyb, jako by ho prováděl někdo jiný. Překvapilo ho, jak zpřímá se teď drží, jak docela jiný pohled má v očích. Prožíval jeden ze vzácných okamžiků svého života, kdy byl spokojený sám se sebou. Sálh do Bobova přecpaného přístěnku a energicky rozhrnul věšáky, aby udělal místo pro svůj oblek. Pak odešel do koupelny. Stará rezavá sprcha vystřelovala proud vody proti plastovému závěsu a druhý v jakési nepravidelné spirále, která ho sotva stačila navlhčit, ale dával tomu přednost před špinavou vanou.

Když se nazírá probudil, Bob tam nebyl a Tomovi stačil jediný pohled na jeho postel, aby zjistil, že vůbec nepřišel domů. Tom vyskočil z postele, šel k dvouvařiči a postavil si vodu na kávu. Byl rád, že Bob tu dnes ráno není. Nechtěl mu říct o té evropské cestě. Ten křivák by v tom viděl jediné výlet zadarmo. Stejně jako Ed Martin a patrně i Bert Vissert a každý z těch chlápků, které znal. Ani jednomu to neřekne, nechce, aby se s ním někdo přišel rozloučit. Tom si začal pískat. Dnes byl pozvaný na večeři do Greenleafova apartmá na Páté avenue.

Čtvrt hodiny nato, osprchovaný, oholený, v obleku s pruho- vanou vázankou, která – jak se domníval – bude dobře vypadat na pasové fotografii, přecházel po pokoji s šálkem černé kávy

a čekal na ranní poštu. Potom si zajde do Radio City vyřídit tu záležitost s pasem. Co by měl dělat dnes odpoledne? Jít na nějakou výstavu, aby měl o čem klábosit s panem Greenleafem? Zjistit si něco o lodářské firmě Burke-Greenleaf, aby si pan Greenleaf uvědomil, že se zajímá o jeho práci?

Otevřeným oknem k němu slabě dolehlo klapnutí schránky na dopisy a Tom seběhl dolů. Počkal, až pošťák sejde z venkovních schodů a bude z dohledu. Potom vytáhl dopis adresovaný Georgeovi McAlpinovi z rohu schránky, kam jej pošťák zastrčil. Roztrhl obálku. Vytáhl šek na sto devatenáct dolarů a padesát čtyři centů ve prospěch výběřčího daně z osobních příjmů. Dobrá stará paní Edith W. Superaughová! Zaplatila ani necekla, dokonce ani nezavolala. Bylo to dobré znamení. Vrátil se zase nahoru, roztrhal obálku, v které šek přišel, a hodil ji do koše na odpadky.

Vložil šek do čisté obálky, kterou vsunul do vnitřní kapsy jedné ze svých bund v přístěnku. Spolu s tímto šekem dělala jeho hotovost v šecích osmnáct set šedesát tři dolary a čtrnáct centů, počítal rychle z paměti. Hrozná škoda, že je nemůže vyinkasovat! Nebo že nějaký idiot zatím nezaplatil v hotovosti nebo nevyplnil šek na jméno George McAlpin. To se bohužel dosud nestalo. Tom měl identifikační průkazku bankovního poslíčka, kterou někde našel. Měla staré datum, které by mohl změnit, ale obával se, že by narazil na obtíže, kdyby chtěl vyinkasovat ty šeky, dokonce i se zfalšovanou plnou mocí, ať by se rozhodl vyzvednout jakýkoliv obnos. Takže to celé vlastně byl jen takový kanadský žertík. Dobrá stará legrace. Nikoho přece neokrádá. Umínal si, že všechny ty šeky zničí, než odjede do Evropy.

Na jeho seznamu bylo ještě sedm zákazníků, kteří přicházeli v úvahu. Neměl by zkusit aspoň ještě jednoho v těch posledních deseti dnech, než odcestuje? Když se vracel minulý večer domů, po tom setkání s panem Greenleafem, umiňoval si, že toho nechá, pokud paní Superaughová a Carlos de Sevilla zaplatí. Pan de Sevilla dosud nezaplatil – musí na něho telefonicky trochu pustit hrůzu –, ale s paní Superaughovou to šlo tak snadno, až ho to naladilo zkusit to ještě jednou.

Ze svého kufru v přístěnku vyndal modrošedou krabici na dopisní papír. Bylo v ní pár prázdných listů a pod nimi složka

různých formulářů, které si odnesl z kanceláře berního úřadu, kde pracoval před několika týdny v podatelně. Úplně na dně byl jeho seznam lidí, co přicházeli v úvahu – byli to pečlivě vybraní „zákazníci“, bydlící v Bronxu nebo v Brooklynu, kteří by si patrně rozmyslili navštívit úřad v New Yorku osobně.

Byli to umělci a spisovatelé nebo jiní lidé svobodných povolání, kterým se nestrhávaly zálohy na daně a kteří vydělávali tak od sedmi do dvanácti tisíc ročně. V téhle příjmové skupině si někdo stěžl najímal odborníka na daňové přiznání, a přitom někteří vydělávali dost, aby chyba v přiznání ve výši dvou tří stovek dolarů vypadala pravděpodobně. Například William J. Slatterer, žurnalista; Philip Robillard, hudebník; Frieda Hoehnová, ilustrátorka; Joseph J. Gennari, fotograf; Frederick Reddington, výtvarník; Francis Kamegis. Tom si vyhlédl Reddingtona. Byl to kreslíř comicsů. Je dost možné, že ten už sám neví, jestli je ryba nebo rak.

Vybral si dva formuláře s nadpisem Chyba ve výpočtu, vsunul mezi ně kopírák a začal rychle vyplňovat údaje pod Reddingtonovým jménem.

Příjem	USD	11 250,00
Odpis	USD	600,00
Záloha	USD	0,00
Úroky (zde se na chvíli zarazil)	USD	2,16
K úhradě	USD	233,76

Pak vytáhl dopisní papír s razítkem oddělení berního úřadu s adresou na Lexington avenue, přeškrtl adresu jediným škrtem pera a pod to vytůkal:

Vážený pane,

vzhledem k nahromadění materiálů na naší adrese v Lexington avenue, zašlete laskavě svou odpověď na adresu:

Kontrolní oddělení, k rukám George McAlpina, 187E 51. ul. New York 22, N. Y.

Děkujeme.

Ralph F. Fischer
gen. řed. kontr. odd.

Tom to podepsal rozevlátým nečitelným podpisem. Uklidil ostatní formuláře, kdyby se Bob náhodou vrátil, a uchopil sluchátko. Rozhodl se, že pana Reddingtona předem upozorní. Zjistil si na informacích jeho číslo a zavolal ho. Pan Reddington byl doma. Tom stručně vysvětlil situaci a podivil se, že pan Reddington dosud nedostal přípis kontrolního oddělení.

„Mělo to odejít před několika dny,“ řekl „určitě to dostanete zítra. Měli jsme tady trochu napilno.“

„Ale já daň zaplatil,“ řekl znepokojený hlas na druhém konci. „Všechny položky...“

„To se stává, víte, když příjmy pocházejí od různých plátců a neplatí se záloha na daně. Studovali jsme vaše přiznání velice pečlivě, pane Reddingtone. Omyl je vyloučen. A neradi bychom pozastavili váš příjem u firmy, pro kterou pracujete, u vašeho agenta nebo...“

Tady se zasmál. Přátelské osobní uchechtnutí většinou dělalo zázraky... „ale nic jiného nám nezbyde, pokud nezaplatíte do osmačtyřiceti hodin. Moc mě mrzí, že vám náš dopis nedošel dřív. Jak už jsem řekl, měli jsme tu...“

„Je tam někdo, s kým si o tom mohu promluvit, když tam přijedu?“ zeptal se pan Reddington úzkostlivě. „Je to zatracená hromada peněz.“

„Ale na to vezte jed, že je.“ Tomův hlas začal znít na tomhle bodě vyjednávání vždycky hodně lidově. Jako kdyby byl laskavý starý dobrák, tak kolem šedesátky, který bude přímo andělsky trpělivý, až se pan Reddington přihrne, ale který mu přitom nesleví jediný cent, ať si bude pan Reddington sebevíc vysvětlovat. George McAlpin zastupoval Berní úřad Spojených států amerických, víte pane? „Samozřejmě, že si se mnou můžete promluvit,“ bručel Tom vlídně, „ale chyba je naprosto vyloučena. Já bych vám jen rád ušetřil čas. Můžete klidně přijet, jestli si přejete, ale mám tu všechny vaše doklady.“

Ticho. Pan Reddington se na nic nezeptá, protože patrně neví, s čím by měl začít. Ale kdyby náhodou požadoval vysvětlení, jak se to mohlo stát, měl Tom po ruce spoustu profesionálního abrakadabra o rozdílu hrubého a čistého příjmu, o hrubém výtěžku versus výsledná částka plus šestiprocentní roční úrok od data splatnosti, pokud nebyl uhrazen částkou

potvrzenou na zpátečním lístku přiznání; uměl to oddrnčet tichým hlasem, který se nedal přerušit, asi jako byste nezastavili tank. Až dosud nikdo netrval na tom, že si přijde osobně poslechnout pokračování tohoto výkladu. I pan Reddington ustoupil, jak Tom poznal z jeho mlčení.

„Dobrá,“ řekl úplně zničeně. „Přečtu si vaše oznámení, až mi to zítra přijde.“

„Správně, pane Reddington,“ řekl Tom a zavěsil.

Seděl tam chvíli s dlaněmi hubených rukou přitisknutými na kolena a pochechtával se. Pak vyskočil, uklidil Bobův psací stroj, pečlivě si přičísl své světle hnědé vlasy před zrcadlem a vyrazil do Radio City.

3

„Vítám vás, Tome, milý chlapče!“ řekl pan Greenleaf hlasem, slibujícím dobré martini a večeri pro labužníky, a taky postel na noc, kdyby byl Tom náhodou moc unavený a nechtěl se pozdě vracet. „Emily, to je Tom Ripley!“

„Jsem tak ráda, že vás poznávám!“ řekla vlídně.

„Jak se vám daří, paní Greenleafová?“

Vypadala přesně, jak očekával – blondýna, vysoká a štíhlá, natolik formální, že se musel snažit, aby se choval pěkně, ale se stejně naivní dobrou vůlí ke každému, jako měl její muž. Pan Greenleaf šel před nimi do obývacího pokoje. Ano, byl tady už předtím s Dickiem.

„Pan Ripley pracuje v pojišťovnictví,“ oznámil pan Greenleaf a Tom si pomyslel, že už musel předtím nějakou tu sklenku vypít anebo je dnes večer hodně nervózní, protože Tom mu včera dost podrobně popsal reklamní agenturu, kde údajně pracuje.

„Není to zrovna moc zábavná práce,“ řekl Tom skromně paní Greenleafové. Do pokoje vstoupila služebná s podnosem; servírovalo se martini a jednohubky.

„Pan Ripley už u nás byl,“ řekl pan Greenleaf. „Přišel sem s Richardem.“

„Opravdu? Myslím ale, že my dva jsme se tehdy nesetkali,“ usmála se.

„Pocházíte z New Yorku?“

„Ne, z Bostonu,“ řekl Tom. Byla to pravda.

Asi třicet minut nato – přesně ve správnou dobu, pomyslel si Tom, protože Greenleafovi trvali na tom, aby si bral další a další martini – se odebrali do jídelny, sousedící s obývacím pokojem. Byl tam prostřený stůl pro tři, s velkými svíčkami,

tmavomodrými plátěnými ubrousky a celým studeným kuřetem v aspiku. Ale nejdřív byl celerový rosol. Tom ho jedl velice rád a řekl to.

„Richard také!“ řekla paní Greenleafová. „Vždycky měl v oblibě způsob, jak ho naše kuchařka připravovala. Škoda, že mu kus nemůžete dovézt.“

„Přiložím ho k těm ponožkám,“ rozesmál se Tom a také paní Greenleafová se dala do smíchu. Řekla mu, že by chtěla Richardovi poslat několik párů černých vlněných ponožek od Brook Brothers, ten druh, který Richard vždycky nosí.

Konverzace se nudně vlekla, ale večere byla skvělá. Na otázku paní Greenleafové, kde pracuje, jí Tom řekl, že u reklamní agentury Rothenberg, Fleming a Barter. Když se o firmě zmínil znovu, schválně ji nazval Reddington, Fleming a Parker, ale pan Greenleaf si toho rozdílů zřejmě nepovšiml. Tom se schválně zmínil o firmě ještě jednou, když seděli s panem Greenleafem sami po večeři v obýváku.

„Chodil jste do školy v Bostonu?“ zeptal se pan Greenleaf.

„Ne, pane. Byl jsem nějaký čas v Princetonu, ale pak jsem se přestěhoval k jedné tetě do Denveru a studoval jsem tam.“ Tom doufal, že se pan Greenleaf začne vyptávat na Princeton, ale nedočkal se. Tom mohl pohovořit o způsobu vyučování historie, o různých zákazech na kampusu, o atmosféře na víkendových tancovačkách, o politických tendencích mezi studenty, docela podle přání. Vloni v létě se velmi spřátelil s jedním princetonským juniorem, který se nedovedl bavit o ničem jiném než o Princetonu, takže Tom se ho nakonec vyptával úplně na všechno, protože předvídal, že přijde čas, kdy by se mu ty informace mohly hodit. Tom řekl, že ho vychovala teta Dottie v Bostonu. Vzala ho do Denveru, když mu bylo šestnáct, a ve skutečnosti tam jel dokončit střední školu, ale v domě tety Dottie v Denveru bydlel mladík jménem Don Mizell, který studoval na Coloradské univerzitě. Tom měl pocit, že ji navštěvoval také.

„Specializoval jste se na něco?“ ptal se pan Greenleaf.

„Dělil jsem jaksi svou pozornost mezi angličtinu a účetnictví,“ odpověděl Tom s úsměvem a s vědomím, že takhle nudná odpověď neinspiruje nikoho k dalšímu vyptávání.